

Αθήνα 15/11/2004

ΠΡΟΣ το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, για τους κ.κ. Γιαγκάζογλου και Στάθη
ΚΟΙΝ. Γραφείο Υφυπουργού Παιδείας, υπόψη κ. Δ. Αγγελή

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

Θέμα: Απαλλαγή μαθητών από το μάθημα των Θρησκευτικών

- Τη φετινή σχολική χρονιά, αυξήθηκαν οι αιτήσεις απαλλαγής μαθητών –κυρίως του Λυκείου- από το μάθημα των Θρησκευτικών.
- Έλάχιστες από τις αιτήσεις αυτές γίνονται για τους λόγους που τυπικά δικαιολογούν απαλλαγή (ότι δηλαδή ο/η μαθητής/τρια δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος)
- Οι περισσότερες οφείλονται σε πιέσεις των μαθητών προς τους γονείς, ώστε να έχουν τα παιδιά τους μια ώρα λιγότερη φοίτηση, ένα μάθημα λιγότερο για εξέταση και προετοιμασία.
- Κάποιες από αυτές οφείλονται σε αστοχίες των θεολόγων καθηγητών (υπερβολική αυστηρότητα, ακραίες θέσεις κατά τη διδασκαλία, προσηλυτιστικές πρακτικές, αντιπαιδαγωγική συμπεριφορά κ. ά.).
- Τα σχολεία δε γνωρίζουν τη διαδικασία απαλλαγής και σχεδόν ποτέ δεν εφαρμόζουν την πρακτική που θα έπρεπε στην αντιμετώπιση του θέματος.

Θεωρώ πως δεν θα έπρεπε να δίνεται η δυνατότητα απαλλαγής από το μάθημα των Θρησκευτικών. Είναι ένα από τα μαθήματα του σχολείου, δεν είναι κατηχητικό μάθημα, δεν ορίζεται και δεν ελέγχεται από καμία εκκλησία ή δόγμα, η διδακτέα ύλη του καθορίζεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και αποτελεί –όπως κάθε Αναλυτικό Πρόγραμμα Διδασκαλίας- νόμο του κράτους και ο τρόπος διδασκαλίας και αξιολόγησής του διέπεται από την παιδαγωγικές και διδακτικές παραμέτρους που ισχύουν για όλα τα μαθήματα του Ελληνικού σχολείου.

Τα παραπάνω χρειάζονται αργές διαδικασίες και διάλογο, διότι, αν και το νομικό πλαίσιο που διέπει το μάθημα τα αποδεικνύουν, διδακτικές αστοχίες, πρακτικές θεολόγων εκπαιδευτικών και κρατούσες αντιλήψεις στην κοινωνία τα δυσκολεύουν.

Ως τότε όμως, θα πρέπει, νομίζω, για την πληρέστερη αντιμετώπισή τους, να γίνονται με συγκεκριμένο τρόπο, ούτως ώστε να μη δυσχεραίνεται η λειτουργία του σχολείου και να μη δημιουργούνται προβλήματα χωρίς λόγο.

Το Υπουργείο Παιδείας, με το υπ' αριθ. 61723/Γ2 έγγραφό του προς τις Διευθύνσεις και Γραφεία Δ.Ε. της χώρας, περιγράφει τον τρόπο που εφαρμόζεται εφ' εξής η απαλλαγή από το μάθημα των Θρησκευτικών. Το έγγραφο προέκυψε ύστερα από την υπ αρ. 77^Α (αρ. Πρωτ. 1143/25/6/2002) απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων.

Σύμφωνα με το έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, η απαλλαγή από το μάθημα των Θρησκευτικών, την προσευχή και τον εκκλησιασμό πρέπει να στηρίζεται σε δήλωση του ενήλικου μαθητή ή των γονέων του αν είναι ανήλικος, στην οποία θα αναφέρει ότι δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος, χωρίς να είναι υποχρεωτική η αναφορά του θρησκειύματος στο οποίο ανήκει.

Σ' αυτή την περίπτωση, στη θέση «Θρήσκευμα» στον Απολυτήριο Τίτλο δεν υπάρχει λόγος αναγραφής ενδείξεως.

Πιστεύω πως η παραπάνω υπεύθυνη δήλωση θα πρέπει να είναι η μόνη αποδεκτή, με βεβαιωμένο το γνήσιο της υπογραφής και των δύο γονέων του μαθητή.

Στη συνέχεια, και για να πιστοποιηθεί η παραλαβή και η αποδοχή της αιτήσεως από το Σχολείο, θα πρέπει να γραφεί πρακτικό, είτε με την υπογραφή των Διευθυντή και του διδάσκοντος καθηγητή (όπως γίνεται στις απαλλαγές από τη Γυμναστική και τη Μουσική – Π.Δ. 104/79, άρθρο 22), είτε σε πρακτικό του Συλλόγου των καθηγητών (ούτως ώστε το θέμα να γίνει γνωστό από το σύνολο των μελών του Συλλόγου).

Οι μαθητές που απαλλάσσονται από το μάθημα των Θρησκευτικών δε θα πρέπει σε καμία περίπτωση να περιφέρονται εντός ή εκτός του Σχολείου, όχι μόνο για λόγους ασφαλείας των ιδίων, αλλά για την εύρυθμη λειτουργία του Σχολείου –μαθητής εκτός τάξης είναι ο εφιάλτης του Διευθυντή- και για να δυσκολέψει εκείνους που απαλλάσσονται ώστε να έχουν ελεύθερη ώρα σε ώρες εργασίας του Σχολείου.

Η απασχόλησή τους θα πρέπει να καθορίζεται είτε με απόφαση του συλλόγου των καθηγητών του σχολείου (όπως προβλέπεται για τους Μάρτυρες του Ιεχωβά στην Γ1/11/02-01-1990 Δ/γή Υ.Π.Ε.Π.Θ) είτε να γίνεται όπως προβλέπεται για τα Δημοτικά Σχολεία, δηλαδή «με την επίβλεψη δασκάλου που δεν διδάσκει στο τμήμα κατά την ώρα αυτή (εφόσον βεβαίως υπάρχει τέτοια δυνατότητα) ή την παραμονή τους σε άλλο τμήμα ή τάξη όπου διδάσκεται διαφορετικό μάθημα» (Π.Δ. 201/98, άρθρο 13, παρ. 10 - ΦΕΚ 161^Α).

Οι μαθητές μπορούν να απασχολούνται προετοιμάζοντας μάθημα της επομένης, στο γραφείο των καθηγητών, στη βιβλιοθήκη του σχολείου, ή όπου αλλού κρίνει ο Σύλλογος των καθηγητών, υπό την επίβλεψη του Διευθυντή ή καθηγητή που έχει κενό.

Δεν θα πρότεινα τη συνέχεια της ίδιας διαταγής, δηλαδή να αλλάζει όπου είναι δυνατόν το πρόγραμμα ώστε οι μαθητές αυτοί να αποχωρούν από το σχολείο νωρίτερα.

Εν κατακλείδι, ένα πιθανό σχέδιο θα μπορούσε να έχει ως εξής:

«Ύστερα από υποβολή ερωτημάτων σχετικά με το θέμα...»

ή κατ' ευθείαν

« Η απαλλαγή από το μάθημα των Θρησκευτικών θα πρέπει να στηρίζεται σε Υπεύθυνη Δήλωση του ίδιου του μαθητή, αν είναι ενήλικος ή των γονέων του, αν είναι ανήλικος, στην οποία θα αναφέρεται ότι ο μαθητής δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος, χωρίς να είναι υποχρεωτική η αναφορά του θρησκευάτος στο οποίο ανήκει.

Μετά την κατάθεση της ως άνω αίτησης συντάσσεται πρακτικό του Συλλόγου των καθηγητών, όπου ο Σύλλογος ορίζει επίσης τον τρόπο απασχόλησης των μαθητών κατά την ώρα των Θρησκευτικών.

Σε περίπτωση απαλλαγής του μαθητή από την παρακολούθηση του μαθήματος των Θρησκευτικών, στη θέση «Θρήσκευμα» στον Απολυτήριο Τίτλο δεν υπάρχει λόγος αναγραφής ενδείξεως.»